

Освіта: грані віддзеркалення нації

Тетяна СМІРНОВА,
кандидат мистецтвознавства,
доцент Севастопольського національного
технічного університету,
керівник гендерного
ресурсного центру м. Севастополь

Педагоги та студенти Севастопольського національного технічного університету пишаються досвідом реалізації Концепції національного виховання студентської молоді. Поштовхом для того, аби поділитися набутками, стало проведення Всеукраїнського науково-практичного семінару «Крим-Донбас: культурно-історичні взаємозв'язки». А теоретичним базисом знайомства читачів парламентського журналу «Віче» є матеріали семінару, які вийшли друком окремим виданням.



Семінар як передвісник нового етапу

Освіта – дзеркало нації, держави – відображає здатність соціуму ростити гідну зміну. Саме рівень успішності освітньої системи свідчить про ступінь демократизації соціуму, його економічної стабільності та соціального добробуту. Це обґрунтовано 1994 року в Державній національній програмі «Освіта: Україна XXI століття», що визначила шляхи і принципи стратегічного реформування галузі.

Почнімо з того, що серед вищих навчальних закладів України Севастопольський національний технічний університет (СевНТУ) в рамках факультетів громадських професій один із перших запровадив курс «Історія мистецтв». Студенти ознайомилися з культурною історією людства, вивчали народні традиції, дізнавалися про досвід наших пращурів щодо естетизації побуту.

Було створено наукове студентське товариство «Родовід», яке зробило чималий внесок у реалізацію державної програми.

Плідно співпрацювали севастопольці й з професором Світланою Черепановою, представником львівської педагогічної школи. Під її редакцією в Дрогобичі видано збірник студентських праць. Традиційними для СевНТУ стали щорічні студентські конференції з гендерних проблем та родознавства. Ученими проведено також майже 10 наукових конференцій.

Важливим етапом для українських дослідників стала Всеукраїнська науково-методична конференція 2011 року на тему «Потенціал культурології: формування особистості конкурентоспроможного спеціаліста». В її роботі взяла участь Бенне Хюбнер – доктор філософських наук, професор Сарагоського університету, Василь Баранівський – доктор філософських наук, професор, академік УАПН, АНВО України, заслужений працівник

освіти України, Георгій Балл – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії психологічних наук України, завідувач провідної лабораторії Інституту психології імені Г. С. Костюка.

Цілком логічно, що учасники семінару «Крим-Донбас: культурно-історичні взаємозв'язки» приділили окрему увагу двадцятиріччю роботи за програмою «Родовід», десятиріччю видання першого збірника студентських робіт з генеалогії та гендерних досліджень.

Виховання студентської молоді в Севастопольському національному технічному університеті, як і в інших вузах України, буде здійснюватися відповідно до прийнятої 25 червня 2009 року Концепції національного виховання студентської молоді та Концепції виховної роботи СевНТУ, які є складовою системи національного виховання громадянина України. Мета виховної діяльності – формування громадянина-патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття активної громадянської позиції, високих моральних якостей і духовних запитів. Найважливішим напрямом виховної діяльності СевНТУ є національно-патріотичне виховання.

Завдання, поставлені перед професорсько-викладацьким складом вітчизняних вузів, актуалізують розв'язання найважливішої проблеми сучасності: протиставлення політехнічної освіти освіті полікультурній.

Тож Всеукраїнський науково-практичний семінар «Крим-Донбас: культурно-історичні взаємозв'язки» передвістив новий етап у реалізації Концепції національного виховання студентської молоді. Семінар відкривали представники донбаського земляцтва Криму – кандидат наук, депутат міської ради Сергій Шестов та кандидат наук Євген Галушко. У своїй праці «Земляцтво донбасівців Криму як сполучна ланка сучас-

ного розвитку регіонів» вони висвітлили основні ланки економічного і промислового співробітництва.

Дещо з історії питання

Варто нагадати, що витoki інтересу науковців до Донбаського краю можна також знайти в далекій і близькій історії. Героїчні сторінки в літопис Великої Вітчизняної війни на священній севастопольській землі вписали військові моряки – колишні шахтарі й металурги Донбасу. Світові видатні особистості Донеччини – композитор Сергій Прокоф'єв, художник Архип Куїнджі, полярник Георгій Сєдов, герої праці Олексій Стаханов, Макар Мазай, Павла Ангеліна, артисти Леонід Биков і Майя Булгакова, режисер Лариса Шепітько, співаки Анатолій Солов'яненко, Юрій Гуляєв, Юрій Богатиков, Йосип Кобзон, письменник Всеволод Гаршин, поет Володимир Сосюра, космонавти Георгій Береговий, Леонід Кизим, Олександр і Сергій Волкови, спортсмени Сергій Бубка і Лілія Подкопаєва.

Професійну увагу до історії Донбасу в Севастопольському національному технічному університеті зумовлено також запровадженням кілька років тому нової дисципліни «Історія української культури», а також назрілою потребою глибоше ознайомитися з етнічним розмаїттям усіх регіонів України. У зв'язку із цим було проведено Всеукраїнську нау-



Тетяна СМІРНОВА є радником голови Севастопольської державної адміністрації з питань гендерної політики, віце-президентом медіареди «Віче-Південь», редактором збірника матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару «Крим-Донбас: культурно-історичні взаємозв'язки», науковим керівником НСТ «Родовід».

кову конференцію «Потенціал культурології як стратегічний ресурс виживання людства», під час котрої в динамічній дискусії розглянуто феномен полікультурності та його значення для виживання людства. У дебатах узяли участь відомі вчені: учень Льва Виготського і послідовний розробник ідеї полікультурної освіти академік Ігор Семенов, академіки Олексій Ложкін, Георгій Балл.

Регіональна міжвузівська конференція 2012 року «Пишаюся тим, що я – українець», яка збирала понад сто студентів із різних областей країни, поставила за мету всебічно проаналізувати сучасний стан заповідних куточків, заказників та музеїв просто неба. Переможною визнали презентацію матеріалу «Кам'яна могила», створеного на основі археологічних досліджень та аналізу збережених артефактів. Привернули увагу й матеріали стосовно Донеччини. Із Навчально-науковим професійно-педагогічним інститутом Української інженерно-педагогічної академії в місті Артемівську, очолюваним кандидатом технічних наук Валерієм Коломійцем, був підписаний договір про взаємодію по лінії роботи наукових студентських товариств. Відтоді розпочалися спільні дослідження. Артемівські студенти відвідали Всеукраїнську наукову конференцію «Актуальні проблеми

викладання гуманітарних наук», Регіональну студентську конференцію, Регіональний гендерний форум «За щастливу Україну, країну гендерної рівності», проведений Гендерним ресурсним центром при Севастопольській міській державній адміністрації. Учасник форуму Руслан Теслюк привіз із Донеччини листа від Студентського наукового товариства «Проблеми Донбасу» (побратима НСТ СевНТУ «Родовід») із подякою колегам-севастопольцям за гостинний прийом і шанобливе ставлення до гостей.

Змістовність нового інформаційного ресурсу

Збірник за підсумками семінару «Крим–Донбас: культурно-історичні взаємозв'язки» вийшов друком у видавництві СевНТУ (за редакцією Тетяни Смирнової. – *Ред.*). Матеріали збірника являють собою потужний інформаційно-педагогічний ресурс для розвитку високих моральних якостей фахівця технічного профілю, формування почуття патріотизму, професійної гордості, виховання полікультурності як основи індивіду-

альних духовно-моральних якостей конкурентоспроможного фахівця. Корисну інформацію містить праця «Доля українців Криму: погляд крізь віки» відомого вченого, академіка Василя Баранівського.

Окремий розділ стосується двадцятирічної роботи за програмою «Роздознавство» в рамках Всеукраїнської державної програми «Освіта XXI століття». Впровадженню полікультурних аспектів у навчально-виховний процес українських вузів присвячена стаття аспірантки Владлени Лисенко «Полікультурне виховання – одна зі складових національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». Розмаїття етнічних особливостей Криму розглядається в статті молодого педагога Ольги Сисоєвої «Крим – суцвіття народів».

У збірнику чимало уваги приділяється матеріалам із гендерних досліджень. За останній рік ця темати-

оригінальне дослідження аспіранта кафедри філософських і соціальних наук СевНТУ Сергія Прібиткова «Маскулінне домінування як стійке явище в українській політиці», стаття педагога Катерини Нікітіної «Українська родина як гендеросензитивний колектив».

Матеріали, підготовлені представниками донецької наукової школи, викликали неабиякий інтерес. Уся Донеччина, й зокрема Бахмут (нині Артемівськ), Бахмутський повіт глибоким корінням пов'язані з Кримом і безпосередньо із Севастополем. У давнину в цих землях переплелася історія Хозарського каганату, Половецького степу, племінних організацій кримських татар і бахмутських козаків. Численні історичні факти розглядаються в статтях, виконаних під керівництвом кандидата історичних наук, доцента Сергія Татарінова магістрами Дмитром Бондарцовим «Митрополит Баженов – від Севастополя до Бахмута», Русланом Бойком «Антіох Луцкевич – реформатор освіти», Сергієм Руденком «Петро Щербина – герой Кримської війни з Донбасу», Миколою Діденком «Роль греків у розвитку промисловості та господарства повітової Бахмута у другій половині XIX – на початку XX ст.».

Взаємозв'язки між регіонами розглянуто від періоду первісної історії (стаття Ольги Гришук

«Порівняльний аналіз поховальної парадигми населення Донеччини та Євпаторійської групи фіналу середньої бронзи») до сучасності в роботах учених Тетяни Шелупахіної «Героїко-патріотична тема в ранньому російському кіно: на матеріалі фільму О. Ханжонкова «Оборона Севастополя», 1911 рік».

Севастопольські дослідники представлени не менш широко, ніж бахмутчани. Заслужений лікар України, викладач МАУП Лариса Терещева презентує новий аспект наукового напрямку, який досліджує, – здоров'язбережні технології – у надзвичайно актуальній нині праці «Історія та сучасність спелеотерапії». Свою наукову школу в галузі екології низкою статей аспірантів і магістрів представляє доктор педагогічних наук Ольга Головка. Інноваційним технологіям у галузі ландшафтної педагогіки присвячено працю Володимира Лея. Оригінальним є матеріал майбутнього інженера Миколи Голованя «Крим–Донбас: становлення вітчизняної авіації як досвід прогресивної історичної та культурно-економічної взаємодії регіонів».

